

Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΝΟΤΙΑ ΕΛΛΑΔΑ: ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΕΣ ΣΥΓΚΡΟΥΣΕΙΣ ΕΛΛΗΝΩΝ-ΟΘΩΜΑΝΙΚΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ 1821-1827

Στην Νότια Ελλάδα οι συνθήκες για επιτυχία μιας Επανάστασης κατά των Τούρκων ήταν πιο ευνοϊκές.

- Οι ελληνικοί πληθυσμοί ήταν πυκνότεροι και η παρουσία οθωμανικού στρατού δεν ήταν ισχυρή.
- Το 1820-1822 ο οθωμανικός στρατός είχε δεσμεύσει δυνάμεις στην καθυπόταξη του Αλή Πασά των Ιωαννίνων.
- Η Φιλική Εταιρεία είχε πολλά μέλη, υπήρχαν ένοπλα σώματα Ελλήνων «κλεφτών», ελληνικά εμπορικά πλοία εφοδιασμένα με κανόνια και εμπειροπόλεμοι Έλληνες σε χερσαίους και ναυτικούς αγώνες.
- Τα ορεινά εδάφη της Πελοποννήσου και της Στερεάς Ελλάδας διευκόλυναν τον κλεφτοπόλεμο.

Οι δυνάμεις των Επαναστατών τον Μάρτιο του 1821 ήταν χωρισμένες σε ομάδες υπό την ηγεσία οπλαρχηγών χωρίς κεντρική ηγεσία.

Οι Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, Γεώργιος Καραϊσκάκης, Οδυσσέας Ανδρούτσος και Μάρκος Μπότσαρης στη στεριά, οι Κωνσταντίνος Κανάρης, Ανδρέας Μιαούλης, Λασκαρίνα Μπουμπουλίνα και Μαντώ Μαυρογένους στην θάλασσα διακρίθηκαν ως ηγέτες.

1821

Αρχικά, οι επαναστάτες περιόρισαν τους Τούρκους στα κατά τόπους φρούρια. Απελευθερώθηκαν πόλεις όπως η Καλαμάτα και η Πάτρα.

Οι Οθωμανικές αρχές απάντησαν με σκληρά αντίποινα εις βάρος των Ελλήνων στην Κωνσταντινούπολη, στη Σμύρνη, στη Θράκη, στην Κύπρο και αλλού. Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Γρηγόριος Ε΄ απαγχονίσθηκε.

Ο Αθανάσιος Διάκος, ο Οδυσσέας Ανδρούτσος και άλλοι οπλαρχηγοί πρόβαλαν ισχυρή αντίσταση στον οθωμανικό στρατό που εστάλη να καταστείλει την Επανάσταση, καθηλώνοντάς τον στην γέφυρα του Σπερχειού ποταμού κοντά στις Θερμοπύλες (Αλαμάνια), στο Χάνι της Γραβιάς στην Φωκίδα και αλλού.

Η νίκη των Ελλήνων στο Βαλτέτσι, στα Δολιανά και στα Βέρβαινα κοντά στην Τρίπολη οδήγησε στην Άλωση της Τρίπολης υπό την αρχηγία του Θεόδωρου Κολοκοτρώνη (1821).

1822

Ο Κολοκοτρώνης νίκησε στα Δερβενάκια, ανάμεσα στην Κόρινθο και στο Άργος, την στρατιά του Δράμαλη ο οποίος είχε εντολή του Σουλτάνου να καταπνίξει την Επανάσταση (1822).

Η Ύδρα, οι Σπέτσες, τα Ψαρά συνέβαλαν με αξιόμαχο στόλο στην παρεμπόδιση του τουρκικού στόλου, στην πολιορκία φρουριών, στην υποστήριξη χερσαίων ελληνικών

δυνάμεων. Οι Τούρκοι κατέσφαξαν τον πληθυσμό της Χίου, αλλά ο Κ. Κανάρης ανατίναξε την τουρκική ναυαρχίδα στο λιμάνι της Χίου με πυρπολικό.

1823

Σκοτώθηκε ο Μάρκος Μπότσαρης πολεμώντας λίγο έξω από το Καρπενήσι.

1824

Κρίσιμη αλλαγή στην οθωμανική στρατηγική ήταν η συμφωνία του Σουλτάνου με τον ηγεμόνα της Αιγύπτου Μωχάμετ Άλυ να συμμετάσχει ο δεύτερος στην καταστολή της Επανάστασης με αντάλλαγμα την κατοχή της Κρήτης και της Πελοποννήσου. Αιγυπτιακός στρατός κατέπνιξε την επανάσταση στην Κρήτη και κατέστρεψε την Κάσο, ενώ τουρκικές δυνάμεις κατέστρεψαν τα Ψαρά.

Στην ναυμαχία του Γέροντα (απέναντι από τη Λέρο και την Κάλυμνο) ελληνικές ναυτικές δυνάμεις με αρχηγό τον Α. Μιαούλη κατέφεραν πλήγμα στον τουρκοαιγυπτιακό στόλο.

1825-1827

Το 1825 ο Ιμπραήμ, θετός γιος του Μωχάμετ Άλυ, αποβιβάστηκε στην Μεσσηνία και ανακατέλαβε μεγάλο μέρος της Πελοποννήσου. Προσπάθησε ο Παπαφλέσσας να αντισταθεί στο Μανιάκι Μεσσηνίας, αλλά ήταν μάταιο. Μόνο στους Μύλους κοντά στο Άργος οι Δημήτριος Υψηλάντης, Κων/νος Μαυρομιχάλης και Μακρυγιάννης κατάφεραν να πλήξουν τις δυνάμεις του Ιμπραήμ.

Η πολιορκία του Μεσολογγίου από τις τουρκοαιγυπτιακές δυνάμεις (1825-4/1826) κατέληξε σε ηρωική Έξοδο των πολιορκημένων.

Η Επανάσταση κινδύνευε άμεσα να καμφθεί. Μόνο στη Στερεά Ελλάδα δυνάμεις με επικεφαλής τον Γεώργιο Καραϊσκάκη διεξήγαν επιχειρήσεις. Χαρακτηριστική είναι η νίκη του Καραϊσκάκη στη μάχη της Αράχωβας (1826). Ο Καραϊσκάκης σκοτώθηκε κατά την μάχη εναντίον των Τούρκων που πολιορκούσαν την Ακρόπολη της Αθήνας (1827).